

ABDURRAHMAN ÖZALP

DIŐ TİCARETİN MAL TESLİM & ÖDEME YÖNTEMLERİ

SÖZLEŞME-PEŞİN/AÇIK HESAP-TAHSİL-AKREDİTİF-BPO
MAL TESLİM-BELGELER-ON BOARD SENARYOLARI-SWIFT
BELGE İNCLEME-REZERV KONULARI
INCOTERMS 2020-URC 522-UCP 600-ISBP 821

www.abdurrahmanozalp.com

**TİCARETİN
MAL TESLİM
VE
ÖDEME
YÖNTEMLERİ
UYGULAMASI**

2024

ABDURRAHMAN ÖZALP

ÖNSÖZ

İnsanların ilk ticaret yapmaya başladığı dönemlerden beri mal teslim ve ödeme yöntemleri vardır. Bunlar teslim ve ödeme şekline göre zaman içerisinde isim veya kısaltmalar ile kullanılırlar. Örneğin, geminin üzerinde teslim anlamına gelmek üzere zamanla FOB-Free on Board ifadesi kullanılmış, zaman içerisinde ticari bir terim alınılmıştır, yine benzer şekilde ödeme için paranın veya bedelin önceden alınması anlamında “peşin”, sonradan alınması anlamında “veresiye” veya “açık hesap” veya “mal mukabili” ifadeleri kullanılmış ve zaman içerisinde genel kabul görerek gelenekselleşmiş ve ticari terim olarak kullanılmaya devam etmiştir. 1919 yılında ticaretin daha doğru ve kolay yapılması için kurulan ICC tarafından bu ticari terim, ifade ve gelenekler toplanmış, değerlendirilmiş ve herkesin kullanabileceği standartlar haline getirilmiştir. Bunların bir kısmı mal teslim ve ödemeler ile ilgili olanlardır. ICC tarafından mal teslimi ve ödemeler ile ilgili olarak yapılan çalışmalar ile o güne kadar kullanılan yöntemler, ifadeler, şekiller ve alışkanlıklar derlenmiş, değerlendirilmiş, ülkelerden görüş alınarak genel mutabakat ile standart hale getirilerek kaynak kitap veya broşürler içerisinde kullanıma sunulmuştur. Böylece ticaretin riskler kontrol edilerek, azaltılarak çok kolay yapılması sağlanmıştır. ICC'nin bu çalışmalarının amaçlanan etkiyi göstermesi için kural ve tekniklerin bilinmesi ve doğru kullanılması gerekmektedir.

Bugüne kadar gerek ülkemizde gerekse de dünyada ticaretin mal teslim ve ödeme yöntemlerinin tam olarak doğru uygulandığı söylenemez. Teknik, yöntem ve kuralların doğru kullanılması halinde birbirlerini tanımayan tarafların bile dünyanın her tarafında tanımadıkları kişilere risk almadan ticaret yapmaları mümkündür.

Bu kitabın hazırlanmasındaki amacımız ticaretin çok temel iki fonksiyonu olan mal teslimi ve ödemeler konusunda ticaret yapanların bilgi ve farkındalıklarını artırmak ve böylece dünyanın her tarafına risk almadan ticaret yapabilmelerini sağlamaktır.

Kitabımızda ticaretin mal teslim ve ödeme yöntemleriyle ilgili tüm bilgiler temel düzeyden ileriye olmak üzere bütün ayrıntıları ile verilmiştir.

Bu kitapta 35 yılın tecrübesi vardır. Bu defa elektronik olarak hazırlamamın nedeni teknolojiyi kullanarak çok daha hızlı biçimde her yerde her zaman herkesin yanında olabilmektir. Elektronik kitapların bana göre en önemli avantajlarından biri arama özelliğinin (searchable) olması ve her yerden ulaşılabilir olmasıdır. Ayrıca gerektiği zaman güncellenebilir olmasıdır. Bu haliyle hiçbir zaman güncelliğini kaybetmeyecektir..

Kitabımın bu haliyle camiaya faydalı olmasını dilerim.

Saygılarımla

Abdurrahman Özalp

ICC Türkiye Bankacılık Komisyonu Başkanı

İçindekiler

I.BÖLÜM	GİRİŞ	13
A.	TİCARETİN TANIMI	14
B.	TİCARETİN KISA TARİHİ	14
C.	TİCARETİN KURALLARI VE ICC	16
II.BÖLÜM	SÖZLEŞME	20
A.	SATIŞ SÖZLEŞMESİ	21
B.	SATIŞ SÖZLEŞMESİNİN INCOTERMS'İ İÇERMESİ	23
C.	SÖZLEŞMENİN MÜCBİR SEBEP VE İFA MADDESİ İÇERMESİ	24
	SATIM SÖZLEŞMELERİNDE MÜCBİR SEBEP VE İFA GÜÇLÜĞÜ (GENEL)	25
	SÖZLEŞMELER İÇİN ICC'NİN 2020 MÜCBİR SEBEP MADDESİ (FORCE MAJEURE)	26
	SÖZLEŞMELER İÇİN ICC 'NİN 2020 İFA GÜÇLÜĞÜ MADDESİ (HARDSHIP CLAUSE)	31
III.BÖLÜM	TESLİM YÖNTEMLERİ	34
A.	GENEL OLARAK TİCARİ HAYAT VE TERİMLERİ (INCOTERMS)	35
B.	INCOTERMS 2020'NİN TİCARİ TERİMLERİ VE KULLANILMASI	39
1.	EXW	39
2.	FCA	42
3.	CPT	46
4.	CIP	50
5.	DAP	58
6.	DPU	62
7.	DDP	66
8.	FAS	70
9.	FOB	74
10.	CFR	78
11.	CIF	82

C.	INCOTERMS 2020’NİN YAPISI	90
D.	INCOTERMS NE DEĞİLDİR	90
E.	INCOTERMS 2020 İLE İLGİLİ ÖNEMLİ HUSUSLAR	91
F.	INCOTERMS 2020’DE MALİYET VE MASRAF DAĞILIMI	94
B.	INCOTERMS 2020’DE RİSKLER VE RİSK TABLOLARI	100
G.	INCOTERMS ile Ödeme Yöntemi İlişkisi	102
H.	INCOTERMS, Alıcı/satıcı ve Ödeme Yöntemleri Bazında Riskler Tablosu I	102
İ.	INCOTERMS, Alıcı/satıcı ve Ödeme Yöntemleri Bazında Riskler Tablosu II	111
J.	INCOTERMS SORUMLULUK / YÜKÜMLÜLÜK / AYARLAMA TABLOSU	116
K.	ÖDEME YÖNTEMLERİ BAZINDA INCOTERMS RİSK TABLOSU	117
L.	INCOTERMS TESLİM NOKTALARI TABLOSU	117
V.BÖLÜM	ÖDEME YÖNTEMLERİ	119
	GENEL OLARAK ÖDEME YÖNTEMLERİ	120
A.	PEŞİN / AVANS ÖDEME YÖNTEMİ	120
B.	AÇIK HESAP / MAL MUKABİLİ ÖDEME YÖNTEMİ	121
C.	TAHSİL / VESAİK MUKABİLİ ÖDEME YÖNTEMİ	122
D.	AKREDİTİF ÖDEME YÖNTEMİ	129
1.	AKREDİTİF NEDİR?	129
2.	AKREDİTİFE NEDEN İHTİYAÇ DUYULUR?	131
3.	AKREDİTİFİN KISA TARİHİ	131
4.	AKREDİTİFİN HUKUKİ NİTELİĞİ	133
5.	AKREDİTİFİN TARAFLARI VE BANKALAR	134
5.1.	AMİR (APPLICANT)	135
5.2.	LEHTAR (BENEFICIARY)	136
5.3.	AMİR BANKA (ISSUING BANK)	136
5.4.	TEYİT BANKASI (CONFIRMING BANK)	137
6.	AKREDİTİFTE BANKA ROLLERİ	137
6.1.	GÖREVLİ BANKA (NOMINATED BANK)	137

6.2.	İHBAR BANKASI (ADVISING BANK)	139
6.3.	İŞTİRA BANKASI (NEGOTIATION BANK)	139
6.4.	DEVİR BANKASI (TRANSFERING BANK)	141
6.5.	RAMBURSMAN BANKASI (REIMBURSING BANK)	142
7.	AKREDİTİF İLE İLGİLİ HUKUK VE KURALLAR	142
7.1.	MİLLİ HUKUKLAR	142
7.2.	ICC KURALLARI, KARARLAR ve DÖKÜMANLAR	142
8.	AKREDİTİFİN AÇILIŞ ÖNCE ALICI/SATICI YAPILMASI GEREKENLER	143
8.1.	ALICININ YAPMASI GEREKENLER	143
8.2.	SATICININ YAPMASI GEREKENLER	144
9.	AKREDİTİFİN SÜRECİ (AÇILIŞ, İNCELEME VE İBRAZI KARŞILAMA)	144
9.1.	AKREDİTİF METİN ALANLARININ İNCELEMESİ	163
9.2.	AKREDİTİF İŞLEMLERİNDE KULLANILAN SWIFT MESAJLARI	168
10.	AKREDİTİF İLE İLGİLİ GENEL KONULAR	169
10.1.	TABİLİK, TABİYET	169
10.2.	İHBAR KONUSU	171
10.3.	İBRAZ SÜRESİ	173
10.4.	İBRAZ SAATLERİ	174
10.5.	YÜKLEME ve AKREDİTİF VADESİ	174
10.6.	İBRAZI KARŞILAMA (HONOR)	175
10.7.	İŞTİRA (NEGOTIATION)	176
10.8.	GÖREV ve GÖREVLENDİRME (NOMINATION)	177
10.9.	DEĞİŞİKLİKLER (AMENDMENTS)	178
10.10.	KISIMLAR / TAKSİTLER HALİNDE KULLANIMLAR	180
10.11.	KISMİ KULLANIM VEYA YÜKLEMELER	181
10.12.	TOLERANS	183
10.13.	RAMBURSMAN	186
10.14.	ISBP (International Standard Banking Practice)	192

10.15. MÜCBİR SEBEP HALLERİ	192
11. AKREDİTİNİN AÇILIŞ SONRA ALICI/SATICI YAPMASI GEREKENLER	193
11.1. ALICININ YAPMASI GEREKENLER	193
11.2. SATICININ YAPMASI GEREKENLER	193
12. AKREDİTİF TÜRLERİ	198
12.1. BELGESİZ AKREDİTİFLER	198
12.2. TİCARİ AKREDİTİFLER	200
12.3. TEMİNAT AKREDİTİFLERİ (STANDBY L/C)	202
12.4. DÖNÜLEBİLİR AKREDİTİFLER	213
12.5. DÖNÜLEMEZ AKREDİTİFLER	214
12.6. TEYİTSİZ AKREDİTİFLER	215
12.7. TEYİTLİ AKREDİTİFLER	217
12.8. DEVAMLILIK/YENİLENEBİLİR AKREDİTİFLER	218
12.9. DÖNER AKREDİTİFLER (REVOLVING)	220
12.10. DEVREDİLEBİLİR AKREDİTİFLER (TRANSFERABLE)	225
12.11. KARŞILIKLI AKREDİTİFLER (BACK TO BACK)	234
12.12. İBRAZDA ÖDEMELİ AKREDİTİFLER (BY PAYMENT, SIGHT LC)	238
12.13. VADELİ AKREDİTİFLER (BY DEFERRED PAYMENT L/Cs)	241
12.14. KABUL AKREDİTİFLERİ (BY ACCEPTANCE L/Cs)	243
12.15. İŞTİRA AKREDİTİFLERİ (BY NEGOTIATION L/Cs)	246
12.16. PEŞİN AKREDİTİFLER (RED CLAUSE, DOWN PAYMENT L/Cs)	248
12.17. KARIŞIK ÖDEMELİ AKREDİTİFLER (MIX PAYMENT L/Cs)	251
13. GENEL OLARAK AKREDİTİF' E İLİŞKİN REZERV ALANLARI	252
14. AKREDİTİF İBRAZ, İNCELEME VE REZERV UYGULAMASI	257
15. ŞEMATİK OLARAK AKREDİTİF TÜRLERİ	273
16. GENEL VE AKREDİTİF'TE KULLANILAN BELGELER	291
16.1. Mali Belgeler	291
16.2. Poliçe (Bill of Exchange, Draft)	291

16.3. Ticari Belgeler	298
16.3.1. Ticari Fatura (Commercial Invoice)	298
16.4. Taşıma Belgeleri	301
16.4.1. Çok Şekilli Taşıma Belgesi	301
16.4.2. Deniz Konşimentosu	302
16.4.3. Charter Party Konşimentosu	303
16.4.4. Havayolu Taşıma Belgesi	303
16.4.5. Karayolu/Demiryolu/Suyolu Taşıma Belgeleri	304
16.4.6. Posta ve Kurye Makbuzları	305
16.4.7. Diğer Taşıma Belgeleri (Makbuzlar ve Teslim Belgeleri)	305
16.4.8. Sigorta Belgeleri	307
16.4.9. Diğer Belgeler	313
Çeki Listesi (Weight List)	313
Koli/Ambalaj Listesi (Packing List)	314
Spesifikasyon Belgesi (Specification)	314
İmalatçının veya Satıcının Kalite veya Kontrol Belgesi (Manufacturer's or Supplier's Quality or Inspection Certificate)	314
Üçüncü Tarafın Düzenlediği Kalite Kontrol Belgesi	314
İmalatçının Analiz Belgesi (Manufacturer's Analysis Certificate)	314
Gemi Ölçümü Raporu (Ullage Report)	314
Dolaşım Belgesi (Movement Certificate)	315
Konsolosluk Faturası (Consular Invoice)	316
Tasdikli Fatura (Legalized Invoice)	316
Menşe Şahadetnamesi (Certificate of Origin)	316
Sağlık ve Veteriner Sertifikaları	317
Helal Belgesi (Halal Certificate)	317
Boycot, Kara Liste Sertifikası (Boycott, Black List Certificate)	317
Radyasyon Belgesi (Radiation Certificate)	317

Kontrol ve Numune Alma Yetkisi (Inspection/Sampling Order)	317
Teslim Emri (Delivery Order)	318
Antrepo Makbuzu (Warehouse Receipt)	318
Rehin Senedi (Trust Receipt)	318
16.4.10. STANDBY BELGELERİ	318
Ödeme Talep Belgesi (Demand)	318
17. BPO (BANK PAYMENT OBLIGATION)	320
17.1. BPO NEDİR?	320
17.2. GENEL OLARAK BİR BPO'NUN İŞLEYİŞİ	322
17.3. BPO'NUN AMACI NEDİR?	323
17.4. BPO'YA NEDEN İHTİYAÇ DUYULUR	324
EKLER	327
TAHSİL VE AKREDİTİF KULLANILAN SWIFT MESAJ FORMATLARI VE KULLANIMLARI	328
UCP 600, eUCP, eURC, ISBP ve ISP98 KURALLARI ÖZET NOTLARI	350
ÖRNEK BELGELER-İBRAZ İNCELEME-ON BOARD	445
INCOTERMS 2010/2020 TABLOLARI	466
AKREDİTİF REZERV KONUSU OLMAYAN DURUMLAR VE YANLIŞ UYGULAMALAR	501
INDEX	506
KAYNAKLAR	514

ABDURRAHMAN ÖZALP AKREDİTİF GARANTİLER DANIŞMANLIK
«TİCARETİN KURALI VAR, KURALSIZ TİCARET OLMAZ»

www.abdurrahmanozalp.com
Tel.5322073330

